

تأمین اجتماعی

فراخوان

خبر

فاطمه رحمانی

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی

پیشگامی دولت به نفع کارگران

به عنوان نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی با تصویب لایحه سه جانبه گرایی موافقم؛ چرا که اصل این لایحه بسیار خوب و مناسب است و در قالب آن نقش و اثر گذاری بیشتری برای گروه های کارگری و کارفرمایی قائل شده است؛ اما اینکه چه تأثیری در چه بازه زمانی می تواند اثر خود را در تغییر معادلات در شورای عالی تأمین اجتماعی نشان دهد، به نظر می رسد با توجه به فرایندی بودن اجرای این لایحه به زمان بیشتری برای رسیدن به این مقصود نیاز داریم و در کوتاه مدت جواب نمی دهد. گرچه اثر اجرای لایحه سه جانبه گرایی را باید در بلندمدت دید اما مهمترین مسأله در این زمینه این است که چگونه این لایحه پس از تصویب اجرایی شود؛ چرا که مسأله دعوی کارگر و کارفرما نیست بلکه مشکل به دلیل نبود چنین لایحه ای به است که متأثر از سیاست های اقتصادی است و بستگی به این موضوع دارد که شورای عالی کار و تأمین اجتماعی تا چه اندازه پای کار بایند و بتوانند این لایحه را اجرایی کنند. البته اجرای این لایحه بسیار خوب است؛ چرا که به مردم نقش بیشتر و قدرت بالاتر برای ایفای آن می دهد که در اینجا منظور از مردم همان طبقات کارگری و کارفرمایی است. البته در این میان برخی نقاط ضعف در این لایحه وجود دارد که آن هم مسأله نظارت و انتخاب و تعیین ناظر است و باید این مسأله نیز به دقت مورد بررسی قرار گیرد؛ چرا که ناظر نمی تواند توسط مجری انتخاب شود بلکه باید از بیرون یک سیستم ناظری وجود داشته باشد تا بتواند بر اجرای درست یک قانون نظارت کند. به همین سبب مجلس باید نقش خود را در این زمینه پررنگ تر کند. به صورت کلی می توان گفت لایحه سه جانبه گرایی از آنجایی که بسیاری از حقوق کارگر و کارفرما را به آن ها می دهد می تواند جزو لوایح خوب ارائه شده از سوی دولت باشد اما نباید انتظار داشت که نتیجه تصویب و اجرای آن در کوتاه مدت قابل لمس باشد و باید منتظر ماند تا نتایج آن، خود را نشان دهد. البته این لایحه بازگشت به همان اساسنامه سال ۱۳۵۸ است که در آن زمان به خوبی بهره ای از این اختیارات گرفته نشد و هم اکنون نیز اینکه چگونه این لایحه اجرایی شود بستگی به رفتار دولتمردان در اجرای آن دارد. گرچه این مسأله جزو برنامه های شخص وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی بود و هم اکنون نیز این وزارتخانه خودش لایحه سه جانبه گرایی را پیشنهاد داده و برای تصویب و اجرای آن پیشقدم شده است؛ اما آنچه مهم تر است اینکه در آینده بینیم چگونه این لایحه پس تصویب و تبدیل شدن به قانون اجرا می شود. یکی از آثار مثبت اجرای این لایحه، تغییر ترکیب شورای عالی کار و تأمین اجتماعی است که به نفع کارگران و کارفرمایان تغییر می کند. البته در این میان نمایندگان مجلس شورای اسلامی در وهله نخست در تصویب این لایحه می توانند مؤثر شوند و از سوی دیگر مجلس در کنار کارگران و کارفرمایان بوده و نقش نظارتی خود را ایفا می کند تا این قانون هر چه سریع تر و بهتر اجرایی شود.

[عکس: امین نظری]

در حال حاضر بهترین تصمیم بازگشت به همان اساسنامه سال ۱۳۵۸ است که دولت آن را در قالب لایحه سه جانبه گرایی به مجلس پیشنهاد داده اما اگر قرار بر اصلاح آن باشد باید روی نکات مذکور نیز تمرکز بیشتری صورت گیرد

یک کارشناس حوزه رفاه و سیاستگذاری اجتماعی معتقد است: با اجرای لایحه سه جانبه گرایی یکدستی و یکصدایی در حوزه سیاستگذاری از بین رفته و از نگاه منافع کارگران و کارفرمایان نیز به مسائل مربوط به این حوزه نیز نگرسته می شود؛ در نتیجه ارائه تصویب و اجرای این لایحه صیانت از حقوق کارگران و کارفرمایان است. در ادامه مشروح گفت و گوی هفته نامه آتی‌هنو با فرشید یزدانی را از نظر می گذرانید:

لایحه سه جانبه گرایی می تواند چه تأثیری روی منافع طبقه کارگری و کارفرمایی بگذارد و با توجه به پیشگامی دولت در این زمینه، اجرای آن تا چه اندازه می تواند مفید باشد؟

گرچه تقدیم این لایحه به مجلس بسیار دیر بود و انتظار می رفت این اقدام زودتر انجام گیرد؛ اما مسلماً اصلاح در این زمینه بسیار خوب و مثبت تلقی می شود؛ چرا که حوزه تأمین اجتماعی یک حوزه مدنی است. در واقع این اساسنامه جدید که از دولت گذشته ایجاد شد - سه جانبه گرایی یعنی استقلال اداری و مالی تأمین اجتماعی را حذف کرد -

تعرضی در حوزه تأمین اجتماعی و دولت به حوزه مدنی بود. بنابراین ضرورت این مسأله دیده می شد که چنین اتفاقی بیفتد و بسیار خوب است که هم اکنون دولتمردان به فکر انجام چنین اصلاحاتی افتاده اند. طی سالیان گذشته این تعرض حاصل دست اندازی ها و دخالت های مختلفی در حوزه مدنی و حوزه کارگران و کارفرمایان بود که ضربه بزرگی به این قشر یعنی منافع نیروی کار وارد کرد. بنابراین اگر لایحه دولت - که در راستای بازگشت به اساسنامه سال ۱۳۵۸ است - به تصویب رسیده و اجرایی شود، گام بسیار بلندی در راستای استیفای حقوق کارگران و کارفرمایان به شمار می رود. البته تصویب و اجرای این لایحه برای کارگران و کارفرمایان بازگشت به ۱۲-۱۰ سال گذشته بود و پیشرفتی محسوب نمی شود؛ اما با توجه به اتفاقاتی که در این سال ها رخ داد گام مثبتی تلقی می شود؛ چرا که زبان بزرگی به نیروی کار وارد شد و تصمیماتی به مرحله اجرایی رسید که نیروی کار در آن دیده نشدند.

با تصویب لایحه سه جانبه گرایی، کارگران و کارفرمایان چگونه می توانند حقوق از دست رفته شان را مطالبه کنند؟

وقتی حوزه سیاستگذاری از حالت یکدستی و یکصدایی خارج و از نگاه منافع کارگران و کارفرمایان و منافع جمعی هم به موضوعات و مسائل مبتلابه نگرسته شود، در نتیجه بسیاری از تصمیمات و مداخلات عجیب و غریبی که توسط حوزه حاکمیت و دولت در نظام اداری و کارکردهای تأمین اجتماعی گرفته می شود، کنترل می شود و این یعنی حرکت کردن در جهت حفظ و صیانت از منافع کارگران و کارفرمایان. در این بین وقتی استقلال اداری بازگردد سازمان تأمین اجتماعی پاسخگو تر از گذشته می شود و اینجاست که به طور مشخص یک سازمانی وظیفه خود را پاسخگو بودن می داند. یکی دیگر از مزایای تصویب و اجرای لایحه سه جانبه گرایی مورد تأکید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مجلس شورای اسلامی ایجاد شفافیت بیشتر است؛ چرا که وقتی در نظام نظارتی نیز سه جانبه گرایی حاکم شود، مسلماً گزارش های دقیق و درستی را از حوزه تأمین اجتماعی خواهیم دید که منتشر و به افکار عمومی ارائه می شود. در این نوع ساختار که حاصل احیای شورای عالی کار است، نیروی کار از همه تصمیمات و برنامه ریزی ها خبر دارد و

با مطالبه گرایی قبل از تصویب و اجرای یک تصمیم آن را اصلاح کرده و به یک سیاستگذاری خوب تبدیل می کند. البته در این میان نقدی وارد است که برخی کارشناسان می گویند در حوزه کارگری و کارفرمایی نهادهای مستقل و کارآمد نداریم که البته این نقد درست و بجا بوده و وارد است اما باید از حداقل های موجود به نحو احسن استفاده کرد و پس از آن به دنبال اصلاح دیگر ساختارهای موجود بود. **با توجه به اینکه مقرر شده پس از تصویب و بازگشت به اساسنامه سال ۱۳۵۸ مدتی برای اصلاح آن تعیین شود، چه نوع اصلاحاتی باید در اساسنامه سابق اعمال شود؟** به نظر می رسد اصلاحات آتی را باید در قالب اصول حکمرانی خوب تعریف و پیاده سازی و شفافیت را به عنوان مثال تا حد ممکن ایجاد کنیم. در این میان سازمان تأمین اجتماعی ملزم شود عمده اطلاعات خود را به غیر از اطلاعات فردی شفاف کند؛ حتی فرایندهای تصمیم گیری نیز باید شفاف باشد. در زمینه شرکای اجتماعی و برابر شدن سهم کارگران و کارفرمایان به عنوان گروه های مشارکت کننده نیز باید با اجرای لایحه سه جانبه گرایی در ترکیب و چینش

شورای عالی تأمین اجتماعی تغییراتی را اعمال کنیم و این تغییرات باید به نفع کارگران و کارفرمایان باشد. در این میان چینش در رعایت اصل سه جانبه گرایی در حوزه تصمیم گیری و نظارتی اهمیت بسیاری دارد. البته لایحه سه جانبه گرایی در حوزه اجرایی وارد نمی شود؛ چرا که دولت ها پایدارترین نهادها در جامعه هستند و به همین سبب وظیفه اجرایی به عهده دولت ها گذاشته می شود تا بعدها و در بازه های زمانی مختلف پاسخگو باشند. به عنوان مثال در ایران دولت یازدهم و دوازدهم تنها نسبت به عملکرد اجرایی خود، بلکه درباره اجرای تصمیمات دولت گذشته نیز باید پاسخگو باشد و این همان دلیلی است که حوزه کارگری و کارفرمایی در زمینه اجرای سیاستگذاری ها و تصمیمات وارد نمی شوند. به صورت کلی می توان گفت در حال حاضر بهترین تصمیم بازگشت به همان اساسنامه سال ۱۳۵۸ است که دولت آن را در قالب لایحه سه جانبه گرایی به مجلس پیشنهاد داده اما اگر قرار بر اصلاح آن باشد باید روی نکات مذکور نیز تمرکز بیشتری صورت گیرد تا قانون کامل تری در این زمینه داشته باشیم و کارگران و کارفرمایان بتوانند از حقوق خود دفاع کنند.

مدیر عامل صندوق بازنشستگی :

خدمت رسانی به بازنشستگان اصلی ترین مسئولیت ماست

تحلیل

مدیر عامل صندوق بازنشستگی کشوری معتقد است: رسیدگی به امور بازنشستگان و خدمت رسانی به آنها، اصلی ترین مسئولیت اجتماعی این صندوق است. اکبر افتخاری گفت: «نهادهای

این روستا را تأمین می کند.» افتخاری در مورد تأمین هزینه این پروژه از طرف صندوق نیز گفت: «ایده این بود که در پایان سال گذشته، برخی اقلام تبلیغات نوروز که معمولاً روال بود مانند چاپ تقویم و سررسید و نظایر آن را حذف کنیم و به جای آن، منابعش را در اختیار بگیریم و حرکتی خدایسندانه انجام دهیم. این باعث شد بتوانیم در ۲۰ روستای سیستان و بلوچستان، آب شیرین کن های موضعی ایجاد کنیم.» وی ادامه داد: «البته آب شیرین کن ها معمولاً تجمیعی هستند که در اختیار تعدادی از روستاها قرار می گیرند؛ اما ما تصمیم گرفتیم برای هر روستا یک آب شیرین کن کوچک نصب کنیم تا ساکنان روستا نیازی به جابه جایی نداشته باشند.» افتخاری در مورد مزایای این پروژه تصریح کرد: «مزیت اصلی این موضوع در این است که از آب شور چاه در همان روستا

عین مأموریت صندوق است. وی ادامه داد: «البته در کنار این خدمات، صندوق بازم اقدامات و فعالیتهایی را در راستای مسئولیت اجتماعی خود تعریف کرده است.» افتخاری خاطرنشان کرد: «جدیدترین پروژه های که صندوق بازنشستگی کشوری در راستای مسئولیت اجتماعی خود داشت، پروژه «نهال، آب، اشتغال» بود که در استان سیستان و بلوچستان به بهره برداری رسید.» وی افزود: «در این پروژه هزار و ۵۰۰ اصله نهال درختان شمر از جمله توت و انجیر که طبق نظر کارشناسان با آب و هوای آن منطقه سازگاری دارند، در روستای حاجی آباد کاشته شد. دستگاه های آب شیرین کن که در این روستاها در اختیار مردم قرار گرفته هم بخشی از آب مورد نیاز مردم را تأمین می کنند. برای مثال آب شیرین کن روستای حاجی آباد روزانه ۲۴ هزار لیتر آب شیرین مورد نیاز اهالی

استفاده می کند و پساب شورش هم برای مصرف آبیاری درختان استفاده می شود. این درختان به توسعه فضای سبز کمک می کنند؛ ضمن اینکه میوه ها و محصولات آنها هم قابل فروش است. به این ترتیب یک بسته اشتغال، محیط زیست و آبرسانی را در مسیر خوبی قرار دادیم.» مدیر عامل صندوق بازنشستگی تأکید کرد: «البته صندوق بازنشستگی کشوری به طرق دیگری هم مسئولیت اجتماعی خود را انجام داده است. به عنوان مثال مادر سیل اخیر و حادثه، کمک هزینه عینک، عصا و سمعک و همچنین کارت منزلت، از جمله خدماتی بود که در این بخش ارائه شده است.»